

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA

Gradonačelnik

KLASA: 024-02/24-01/21-63

URBROJ: 2170-1-02-00-24-4

Rijeka, 13. 2. 2024.

Gradonačelnik je 13. veljače 2024. godine donio sljedeći

z a k l j u č a k

Prihvaća se Informacija o provedbi mjera u 2023. godini iz Odluke o socijalnoj skrbi Grada Rijeke namijenjenih zaštiti socijalno ugroženih građana Rijeke.

GRADONAČELNIK

Marko FILIPOVIĆ

Dostaviti:

1. Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu zaštitu
i unapređenje kvalitete života, n/r Karle Mušković
i dr.sc. Kristine Dankić

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

**Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu
zaštitu i unapređenje kvalitete života**

KLASA: 024-02/24-10/29

URBROJ: 2170-1-10-00-24-1

Rijeka, 05.02.2024.

GRADONAČELNIKU GRADA RIJEKE
na razmatranje i usvajanje

**PREDMET: Informacija o provedbi mjera iz Odluke o socijalnoj skrbi
Grada Rijeke u 2023.**

Pripremila:
Dr.sc. Kristina Dankić

Pročelnica

Karla Mušković

K. Mušković

Informacija o provedbi mjera iz Odluke o socijalnoj skrbi Grada Rijeke u 2023.

1. Uvod

Prema podacima u zadnje objavljenom *Priopćenju o pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske*, stopa rizika od siromaštva u 2022. u Republici Hrvatskoj iznosi 18% (postotak osoba koje imaju ekvivalentan raspoloživi dohodak ispod praga rizika od siromaštva), a u tzv. Jadranskoj Hrvatskoj, kojoj pripada i grad Rijeka iznosi 18,2%.

Treba reći da je u 2022. godini prag rizika od siromaštva za jednočlano kućanstvo iznosio 39.600 kuna na godinu ili cca. 3.300 kuna mjesečno, a za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina 83.160 kuna na godinu ili cca. 6.930 kuna.

Podaci pokazuju da je stopa rizika od siromaštva viša kod **žena** (20%) nego kod muškaraca (16%). Obzirom na dob najviša je kod **osoba u dobi od 65 i više godina** (32,4%). Stopa rizika od siromaštva viša je u kućanstvima bez uzdržavane djece (22,1%) nego u kućanstvima s uzdržavanom djecom (14,2%). U kućanstvima bez uzdržavane djece najveća stopa rizika od siromaštva zabilježena je kod **jednočlanih (samačkih) kućanstva** (47,8%), a posebice ako je pri tome riječ o **ženi koja živi sama** (54,4%) ili **osobi starijoj od 65 godina koja živi sama** (56,5%). Među kućanstvima s uzdržavanom djecom najviše stope rizika od siromaštva bilježe se kod kućanstava koje čine jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece (24,9%), odnosno dvije odrasle osobe s troje ili više djece (23,3%). Stopa rizika od siromaštva prema radnoj aktivnosti osoba starijih od 18 godina najveća je kod **nezaposlenih osoba** i iznosi 42,6%, a osobito kod **nezaposlenih muškaraca** kod kojih ta stopa iznosi 48,6%. Prema statusu stanovanja stopa rizika veća je za stanare tj. korisnike stana (26,2%), nego za vlasnike stana (17,8%).

Stopa materijalne i socijalne deprivacije iznosi 8,4%, a označava postotak osoba koje žive u kućanstvima koja isključivo iz financijskih razloga ne mogu sebi priuštiti najmanje pet od trinaest stavki: ne kašnjenje s plaćanjem najamnine, računa za režije, stambenoga kredita ili potrošačkoga kredita; mogućnost da svim članovima priušti tjedan dana godišnjeg odmora izvan kuće; mogućnost kućanstva da si svaki drugi dan priušti obrok koji sadržava meso, piletinu, ribu ili vegetarijanski ekvivalent; mogućnost podmirenja neočekivanog financijskog troška; mogućnost pristupa internetskoj vezi; mogućnost da si priušti automobil; mogućnost adekvatnoga grijanja u najhladnijim mjesecima; mogućnost zamijene dotrajalog namještaja; mogućnost zamijene dotrajale odjeće novom; mogućnost da priušti članovima dva para prikladno nosive obuće; mogućnost da član potroši manji iznos novca svaki tjedan za sebe; mogućnost da se članovi redovito bave nekom slobodnom aktivnošću i mogućnost da se okupe barem jedanput na mjesec uz piće ili obrok s prijateljima/obitelji.

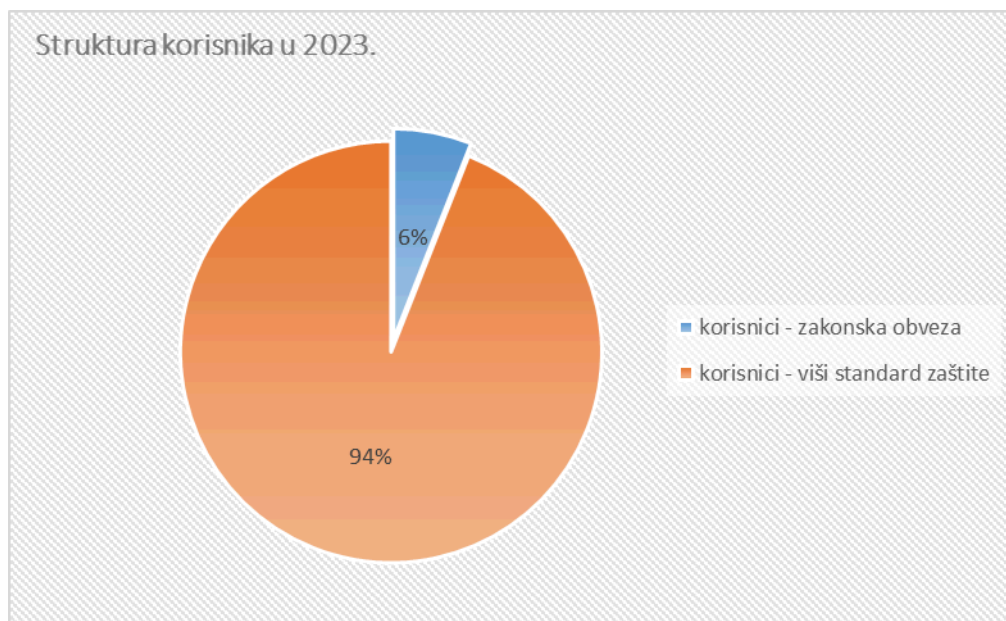
Primjerice, obrok koji sadrži meso, piletinu, ribu ili vegetarijanski ekvivalent svaki drugi dan ne može se priuštiti 6,9% kućanstava; adekvatno grijanje u najhladnijim mjesecima ne

može si priuštiti 7% kućanstava; redovito plaćanje najamnine, računa za režije, stambenoga ili potrošačkoga kredita ne može si priuštiti 15,7% kućanstava; 41,7% kućanstava ne može si priuštiti tjedan dana godišnjeg odmora izvan kuće, a 44,8% kućanstava nije u stanju podmiriti iz vlastitih sredstava bez zaduživanja neočekivani financijski trošak npr. zbog kvara kućanskog uređaja (u visini 2.950 kuna). 8,0% osoba živi u kućanstvima koja vrlo teško spajaju kraj s krajem (mogućnost redovitog podmirenja uobičajenih i nužnih izdataka s obzirom na ukupni dohodak svih članova kućanstva), 18,6% osoba žive u kućanstvima koja teško spajaju kraj s krajem, a 42,7% osoba žive u kućanstvima koja spajaju kraj s krajem s malim teškoćama. Najmanji postotak osoba (1,5%) živi u kućanstvima koja vrlo lako spajaju kraj s krajem.

2. Odgovor Grada Rijeke na socijalne izazove vezane uz siromaštvo građana

Tijekom 2023. godine gradskim socijalnim mjerama zaštićeno je **6.028 korisnika** (cjelokupna kućanstva ili pojedini članovi kućanstava).

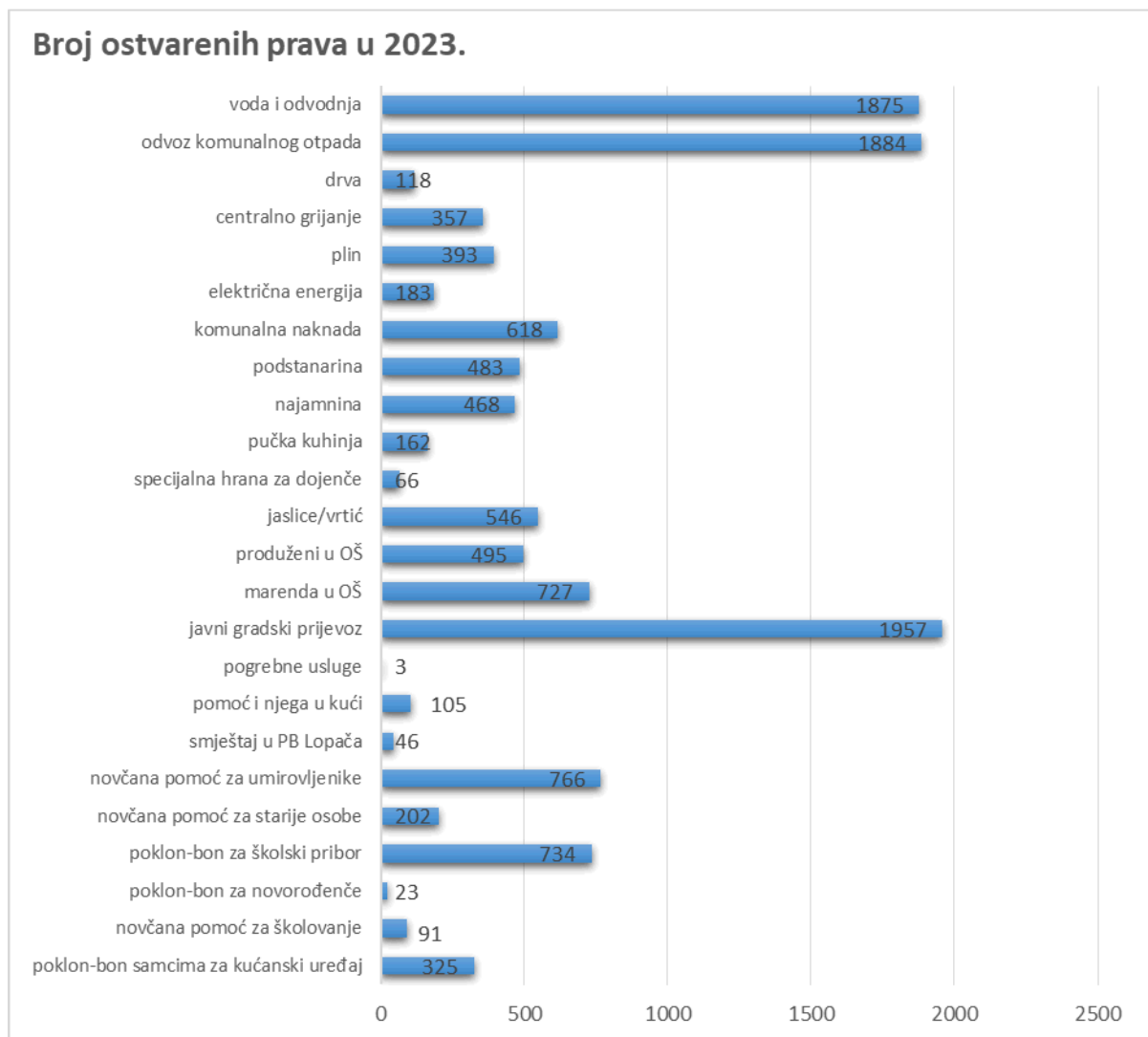
Među korisnicima, oko 6% je onih o kojima Grad skrbi sukladno zakonskoj obvezi (korisnici zajamčene minimalne naknade za koje se osigurava prehrana u pučkoj kuhinji i podmiruju troškovi stanovanja u iznosu do 30% iznosa ostvarene zajamčene minimalne naknade), a ostalih 94% korisnika ostvaruje prava koja predstavljaju viši standard zaštite građana, po kojoj je Rijeka specifična u Republici Hrvatskoj.

Treba napomenuti da su korisnicima bila dostupna ukupno 23 različita oblika pomoći/prava temeljem Odluke o socijalnoj skrbi, te podmirenje troškova komunalne naknade temeljem gradske Odluke o komunalnoj naknadi.

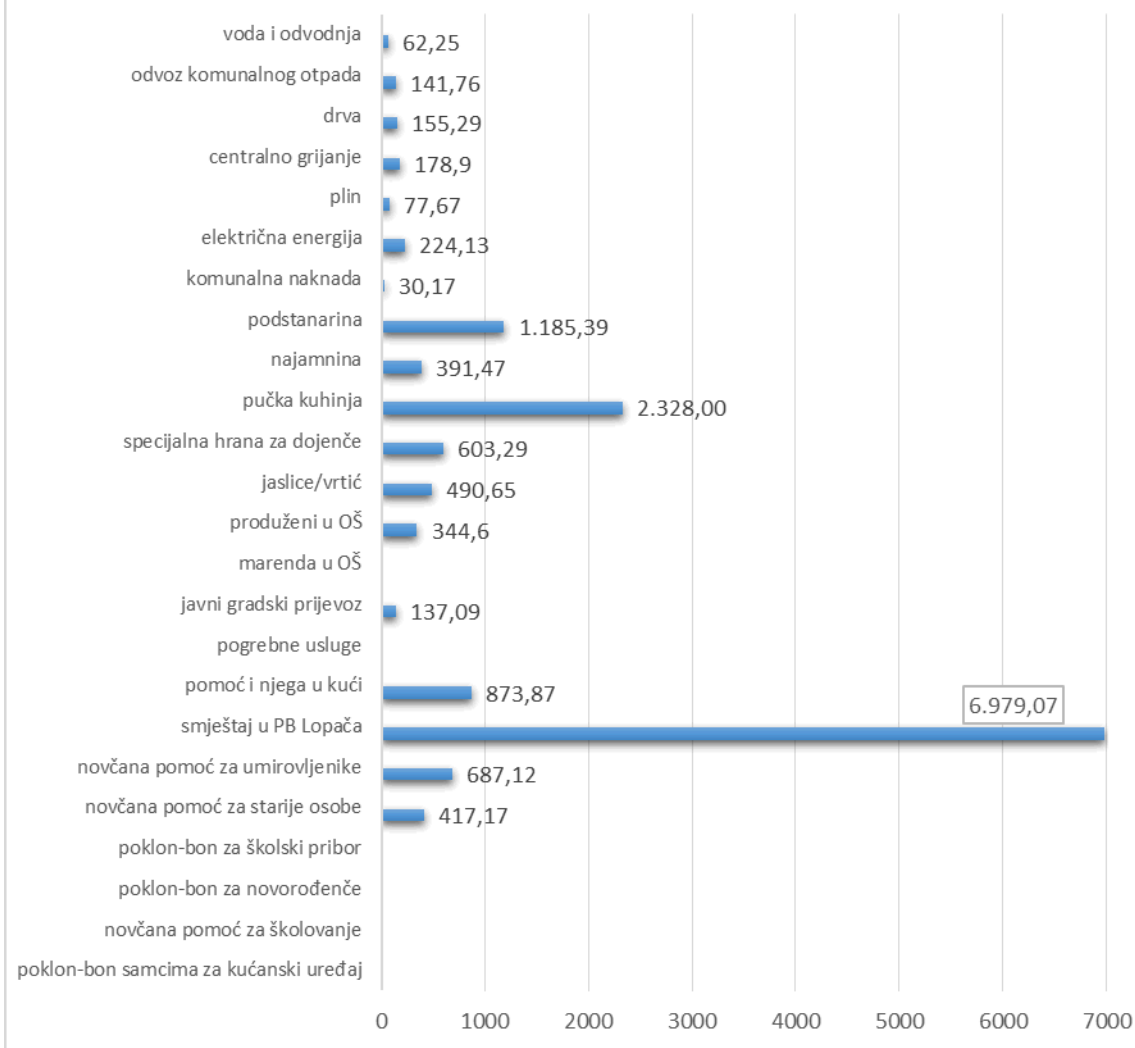
Korisnici socijalne skrbi ostvarili su ukupno **12.627** prava na različite oblike pomoći. Udio zakonski ostvarenih prava (naknada troškova stanovanja i pučka kuhinja za korisnike zajamčene minimalne naknade) u ukupnom broju ostvarenih prava iznosi oko 9%.

U prosjeku, svaki je korisnik ostvario dva prava godišnje ($M=2,09$). Slijedi detaljniji prikaz broja ostvarenih prava u protekloj godini.

Prosječni trošak za realizaciju prava po korisniku kreće se u rasponu od 30,17 eura (2,51 Eur mjesečno) za podmirenje korisnikovih godišnjih troškova komunalne naknade do 6.979,07 eura (mjesečno 581,59 eura) za podmirenje godišnjih troškova smještaja i liječenja korisnika u PB Lopača.

Prosječan godišnji utrošeni iznos (eur) po korisniku u 2023.

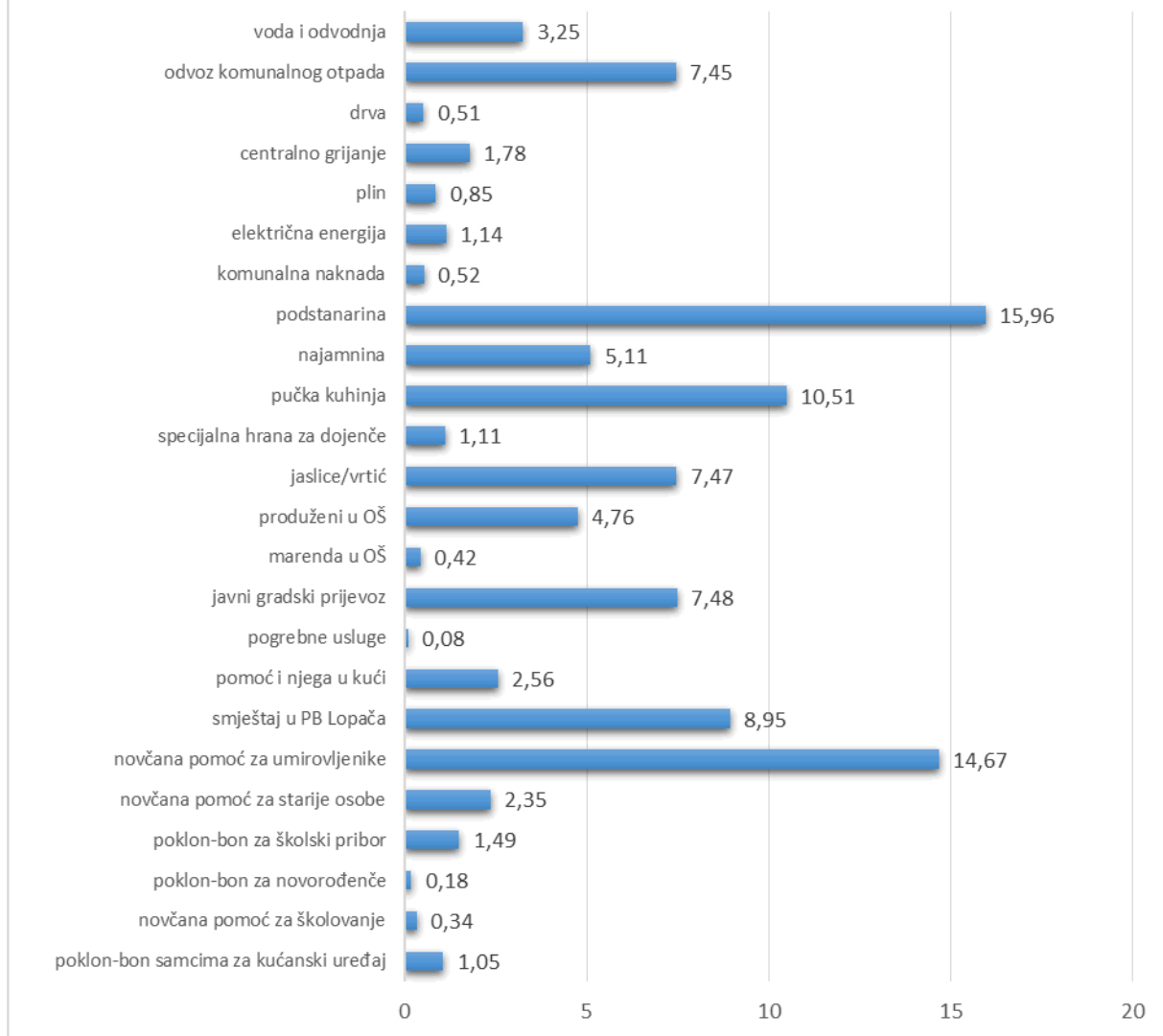

Napomena: za jednokratne potpore (poklon-bonovi za novorođenče, školski pribor za OŠ, kućanski uređaj, novčana pomoć za obrazovanje srednjoškolcima i studentima, pogrebni troškovi) nisu prikazani podaci, kao ni za troškove marende za učenika OŠ koji se od prošle godine podmiruju iz državnog proračuna.

Ipak, najveći se udio sredstava za socijalnu skrb izdvaja za podmirenje godišnjih troškova korisnika za najamninu stana u vlasništvu privatnih osoba (15,96% ukupnog proračuna), mjesečnu novčanu pomoć za umirovljenike (14,67%), te za podmirenje godišnjih troškova usluge prehrane u gradskoj pučkoj kuhinji (10,51% ukupnog proračuna).

Manje od 1% proračuna za socijalnu skrb izdvaja se za podmirenje prava na podmirenje troškova komunalne naknade, podmirenje troškova plina, podmirenje troškova drva, poklon-bon za opremu za novorođenče, novčanu potporu za obrazovanje za učenike srednjih škola i studente, te za podmirenje pogrebnih troškova.

Utrošena proračunska sredstva (%) u 2023.

3. Zakonski ustanovljena zaštita korisnika zajamčene minimalne naknade

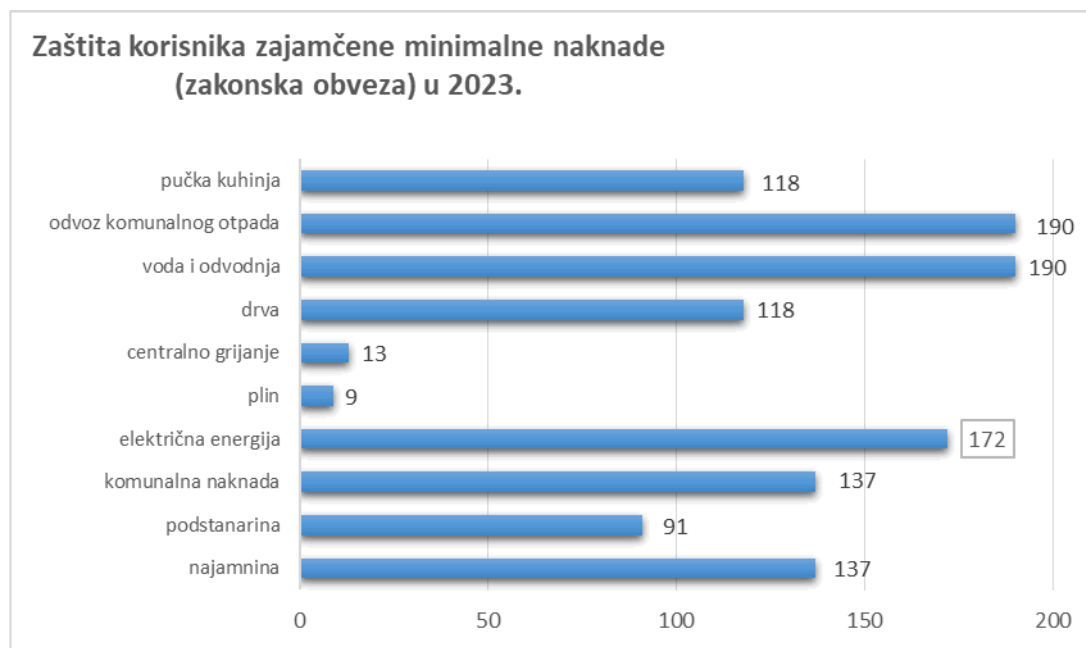
Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, Grad Rijeka prije svega skrbi o građanima koji primaju zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samaca ili kućanstava koji nemaju dovoljno sredstava za njihovo podmirenje (utvrđuje se na temelju ostvarenih prihoda te na osnovi imovine koja je u vlasništvu članova obitelji koji žive u zajedničkom kućanstvu). Visina zajamčene minimalne naknade ovisi o broju članova kućanstva i strukturi kućanstva. Još jedanput ističemo da je Zakonom o socijalnoj skrbi propisano da jedinice lokalne samouprave skrbe o toj skupini stanovnika, isključivo podmirenjem njihovih troškova stanovanja u visini do 30% iznosa zajamčene minimalne naknade koju primaju i omogućavanjem korištenja pučke kuhinje.

Grad Rijeka omogućuje im ostvarivanje prava na naknadu troškova stanovanja (najamnina/podstanarina, komunalna naknada, troškovi grijanja (električna energija, plin,

centralno grijanje), voda i odvodnja i odvoz smeća) i pravo na besplatnu prehranu u pučkoj kuhinji.

Ta je zakonska prava ostvarilo 357 korisnika (73% samačkih i 27% višečlanih kućanstava; ukupno 581 osoba). Ukupno je ostvareno 1.175 prava, odnosno u prosjeku svaki je korisnik ostvario tri prava.

Slijedi prikaz broja ostvarenih pojedinačnih prava u 2023. koja je Grad Rijeka osigurao korisnicima zajamčene minimalne naknade sukladno zakonskoj obvezi.

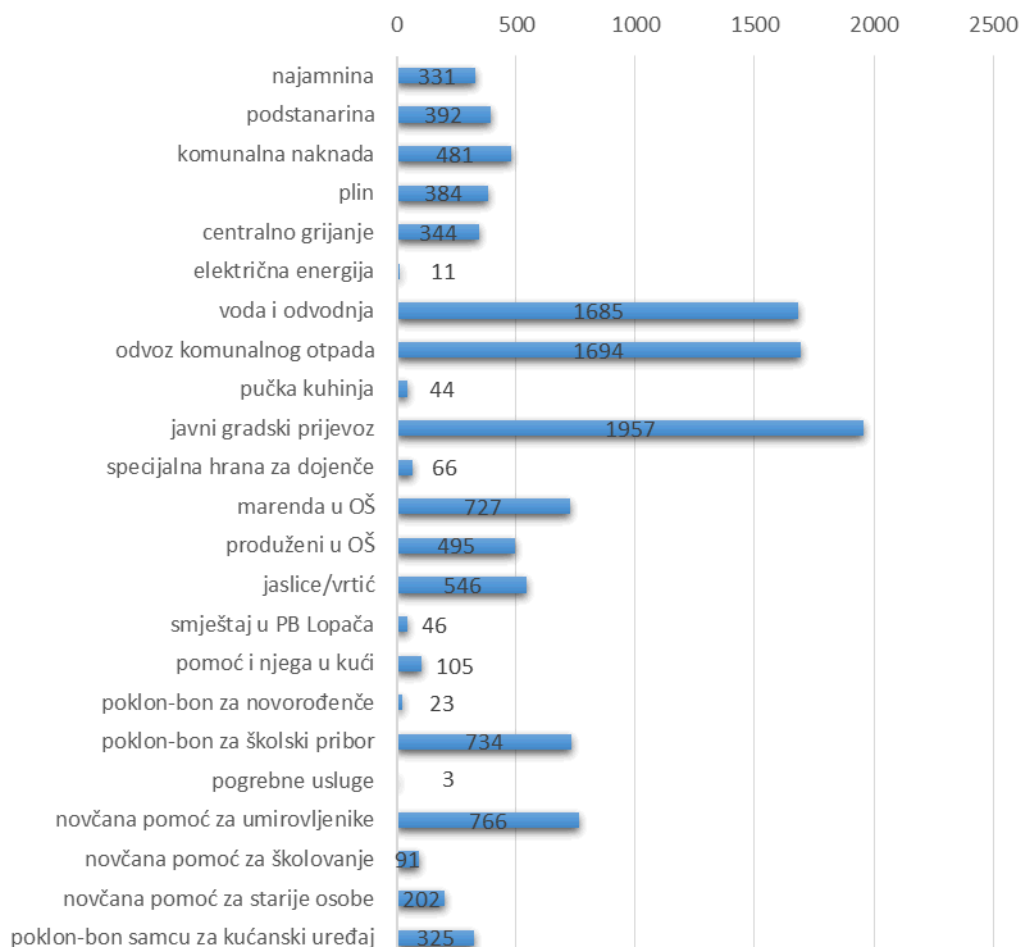

4. Viši standard zaštite socijalno ugroženih stanovnika

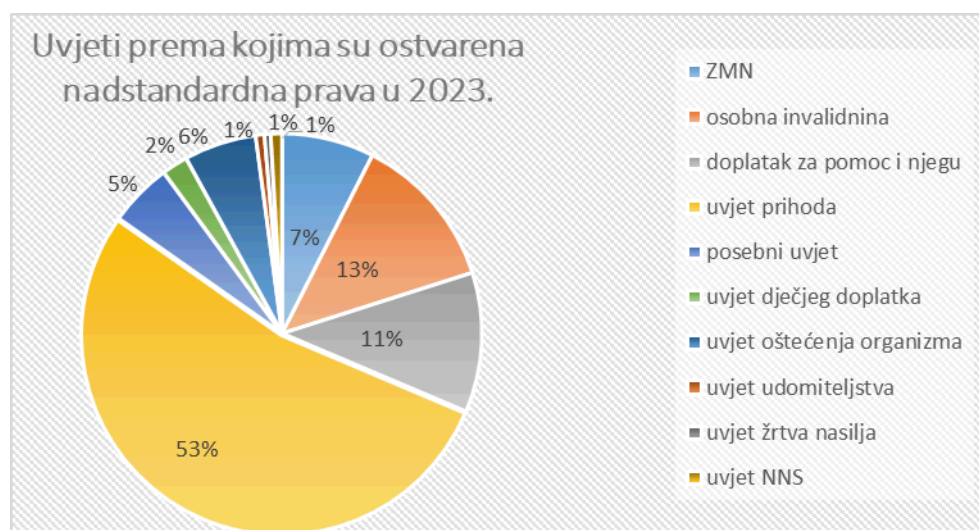
Korisnicima zajamčene minimalne naknade se na temelju gradske Odluke o socijalnoj skrbi osiguravaju i **dodatna socijalna prava** koja nisu predviđena prije spomenutim Zakonom o socijalnoj skrbi. Nadalje, pojedina socijalna prava ili oblici pomoći osiguravaju se i **drugim kategorijama socijalno ugroženih građana** Rijeke.

U 2023. godini dodijeljeno je ukupno 11.452 nadstandardnih prava. Neka od tih prava ostvaruju čitava kućanstva (npr. podmirenje troškova najamnine), a neka pojedini član/ovi kućanstva (npr. podmirenje troškova javnoga gradskog prijevoza).

Nadstandardna socijalna skrb u 2023.

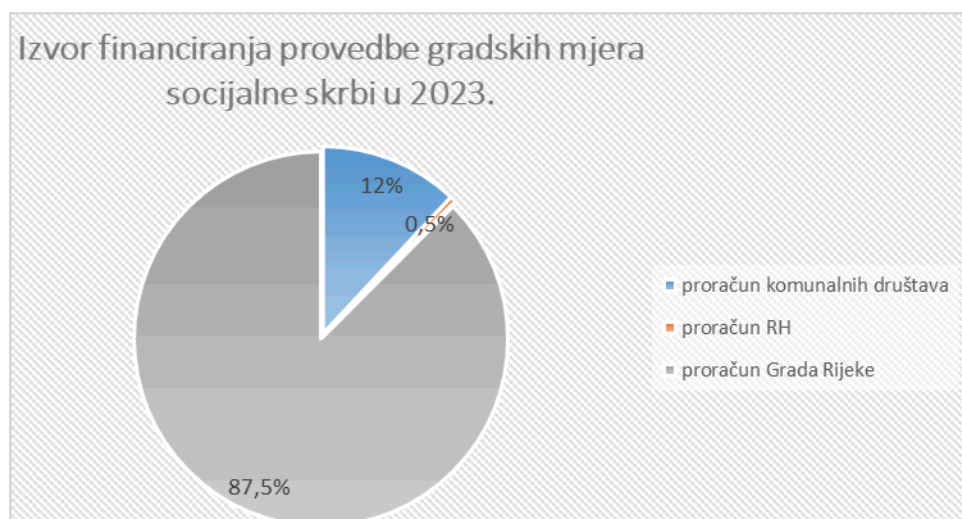

Najveći broj prava ostvaren je na osnovi uvjeta prihoda (53%), a najmanje prava ostvareno je na osnovi uvjeta žrtve obiteljskog nasilja (0,5%), uvjeta udomiteljstva (0,7%) i uvjeta nacionalne naknade za starije osobe (0,9%) što je razumljivo obzirom da je i inače riječ o malobrojnim skupinama u populaciji.

5. Financiranje zaštite socijalno ugroženih građana

Naknade troškova stanovanja, korištenja određenih socijalnih i drugih usluga te novčane pomoći i poklon-bonovi građanima osiguravaju se dijelom iz sredstava gradskih komunalnih društava Čistoća, Energo, Vodovod i kanalizacija i Kozala (odvoz komunalnog otpada, plin, 50% troškova centralnoga grijanja, voda i odvodnja, pogrebni troškovi), državnog proračuna (drva) te najvećim dijelom iz gradskog proračuna (svi ostali oblici pomoći). Podmirenje troškove marende za učenike osnovnih škola u tijeku godine preuzela je država.

Za provedbu mjera iz gradske Odluke o socijalnoj skrbi protekle godine utrošeno je 423.815,31 Eur na teret proračuna gradskih komunalnih društava, 18.324,22 eura iz državnog proračuna, te 3.144.878,11 Eur iz gradskog proračuna. Dakle, ukupno je za zaštitu socijalno ugroženih građana utrošeno 3.587.017,64 eura, odnosno 595,06 eura po korisniku godišnje.

Zaključno, usvajanje nove Odluke o socijalnoj skrbi koja je stupila na snagu početkom 2023. godine, unatoč drugačijim očekivanjima, rezultiralo **padom broja korisnika za 7% i padom broja ostvarenih prava za 4% u odnosu na prethodnu 2022. godinu**. Naime, novom Odlukom povećani su cenzusi prihoda za kućanstva za 20 do 50%, cenzus mirovine za dodjelu prava na novčanu pomoć za umirovljenike povećan je za 26%, proširen je obuhvat korisnika na osobe koje ostvaruju pravo na nacionalnu naknadu za starije osobe kojima je omogućen čitav niz prava, te na djecu i odrasle osobe koje imaju privremeno boravište na području grada zbog smještaja u udomiteljsku obitelj ili u sklonište za žrtve obiteljskog nasilja.

Međutim, čini se da su druge izmjene u Odluci snažnije utjecale na navedene pokazatelje. Prije svega to su drugačije definiranje troškova stanovanja nego ranije (pojedine kategorije građana prethodno su imale pravo na istodobno korištenje više različitih oblika energenata za razne namjene, a izmjenama je to pravo ograničeno na samo jedan energent

isključivo za potrebe grijanja), te ukidanje pojedinih socijalnih uvjeta za ostvarivanje prava (naknada do zaposlenja, usluga rane intervencije, dobrovoljno darivanje krvi). Uz to, generalno je propisano da gradska socijalna prava ne mogu ostvariti građani koji osim stana ili kuće koju koriste za stanovanje imaju u vlasništvu ili suvlasništvu drugi stan, kuću ili poslovni prostor koji se mogu otuđiti ili iznajmiti.

Ipak, ukupno izdvojena sredstva za socijalnu skrb građana Rijeke u 2023. godini bila su za cca 10% viša u odnosu na 2022. godinu, kao i prosječno izdvojena sredstva po korisniku koja su bila za cca 18% viša u odnosu na prethodnu godinu. To je povećanje u određenoj mjeri rezultat povećanja opsega i visine pojedinih prava (opseg prava na vodne i komunalne usluge za korisnike zajamčene minimalne naknade; novčana pomoć za umirovljenike; novčana pomoć za starije osobe bez osobnog prihoda; novčana pomoć za električnu energiju; novčana pomoć za najamninu stana u vlasništvu fizičke osobe), ali ukazuje i na poskupljenja pojedinih usluga (npr. troškovi pojedinih komunalnih usluga, troškovi prehrane u Pučkoj kuhinji; usluga pomoći i njege; prehrana djece u produženom/cjelodnevnom boravku u OŠ) koje se korisnicima osiguravaju i podmiruju iz gradskog proračuna.

Kako bi se dodatno povećala kvaliteta socijalne zaštite (uvođenje novih oblika zaštite, povećanje opsega postojećih mjera i eventualno zaštita novih kategorija socijalno osjetljivih skupina stanovnika), potrebno je prije svega stručno razmatranje kojim bi se mjerama to moglo postići, ali i planiranje dodatnih proračunskih sredstava za socijalnu zaštitu građana.

Slijedom toga, Gradonačelniku Grada Rijeke predlaže se donošenje sljedećeg

z a k l j u č k a

1. Prihvaća se informacija o provedbi mjera u 2023. godini iz Odluke o socijalnoj skrbi Grada Rijeke namijenjenih zaštiti socijalno ugroženih građana Rijeke.